

Szolidaritás-vita a koronavírus árnyékában

Dr. Navracsics Tibor

Az Európai Unió egyik alapértékeként, valamint alapelveként szolgáló szolidaritás mind a mai napig nem bír egységes, mindenki által elfogadott tartalommal. Láthattuk ezt már a migrációs válságnál, de most, a koronavírus-járvány időszakában is. Ebből adódóan leginkább a mindennapos elosztási vitákban használják az európai belpolitika szereplői, sokszor ugyanabban a vitában, egymással ellentétes tartalommal. Így történik ez most a vakcinaelosztás körüli konfliktusban is.

A most már hónapok óta zajló vakcinabeszerezési és -elosztási vita mára az első számú európai belpolitikai kérdéssé vált. Sőt, nem csak belpolitikai téma immáron: legutóbb az ENSZ Egészségügyi Világszervezete, a WHO [jelentette ki](#), hogy az Európai Unió oltási sebessége „elfogadhatatlanul lassú”. Az egész Európai Uniót sújtó tekintélyvesztés mellett persze a tagállami politikusok számára sokkal fontosabb, hogy a lassú vakcináció a saját és kormányuk belpolitikai esélyeit rontja egy elkövetkező választáson.

[Vannak](#), akik már a kereszténydemokratáknak a legutóbbi tartományi választásokon mutatott rossz szerepléseit is a járvány politikai mellékhatásának tudják be. Egy hete pedig a szlovák miniszterelnök [bukott bele](#) kétségbeesett manőverébe, amely során a hiányzó vakcinákat – a koalíciós partnereivel való egyeztetés nélkül – Oroszországból szerezte be. De nem volt mentes a koronavírus-járvány politikai hatásaitól a két héttel ezelőtti [holland](#) és a mostani [bolgár](#) parlamenti választás sem.

Így aztán nem csoda, hogy a vakcinabeszerezés, a mennyiség kérdése és az oltás sebessége minden országban fontos belpolitikai témaként határozza meg a közbeszédet. A szokványos szereposztás szerint az ellenzéki pártok bírálják a kormány és a kormánypártok teljesítményét, míg a kormányoldal általában Brüsszelre hárítja az elkerülhetetlenül jelentkező hiányosságokért a felelősséget. A vita dinamikájából adódóan Brüsszel, illetve az európai belpolitika szereplői is megjelennek a nemzeti belpolitikai vitákban.

Ennek egyik legnyilvánvalóbb jele volt az Európai Tanács legutóbbi ülése, illetve az annak előkészítését szolgáló [kampány](#). Ausztria vezetésével a tagállamok egy csoportja – Bulgária, Csehország, Lettország és Szlovénia – tiltakozott a vakcináknak az Európai Bizottság koordinálásával történő elosztása ellen, mivel – gyanújuk szerint – egyes tagállamok háttérmegállapodásokkal elérték, hogy nekik több, másoknak kevesebb jusson. Érvelésük szerint ezzel a különutas tagállamok éppen az egyik legfontosabb uniós alapértéket, a szolidaritást helyezték zárójelbe.

Az Európai Tanács azonban érdemben nem foglalkozott az osztrákok által vezetett csoport panaszával, hanem kiutalta az ügy kivizsgálását az Állandó Képviselők Tanácsának

(Coreper). A Coreper múlt csütörtöki ülésén megerősítette az uniós vakcinaelosztási mechanizmus rendszerét, és azonosította azokat az országokat, amelyekben különösen súlyos a járványhelyzet, további – úgynevezett szolidaritási – vakcinamennyiséget ajánlva fel ezen országoknak.

A Coreper döntése értelmében így Bulgária, Észtország, Horvátország, Lettország és Szlovákia jutott még a tagállamok jóvoltából kiegészítő mennyiségű vakcinához. A portugál elnökségi javaslat eredetileg tartalmazta Csehországot is. Andrej Babiš kormányfő azonban – koalíciós társa, a szociáldemokraták követelése ellenére – visszautasította a részvételt az akcióban, megfosztva ezzel a lépéssel országát 140.000 további vakcinától. A „dacosok” – Ausztria és Szlovénia – immáron Magyarországgal kiegészülve megpróbálják kárpótolni cseh barátait: Magyarország egymaga negyvenezer vakcinát [ajánlott fel](#) Csehországnak, amit május elején fog szállítani.

A vita vélhetően nem jutott még nyugvópontra. Mind a két tábor a szolidaritást teszi meg cselekvése mozgatórugójául. Az Ausztria által vezetett, kisebbségi csoportja az országoknak arra hivatkozik, hogy az Európai Bizottság késlekedése és ügyetlensége vezet ahhoz, hogy sérül a szolidaritás a tagállamok között. A többségi csoport pedig éppen a pótlólagos vakcinajuttatásban látja megvalósulni az Európai Unión belüli szolidaritást – abban az akcióban, amit a többiek nem fogadnak el.

A migrációs válság során már láthattuk, hogy egy vitában a szembenálló felek mindegyike a szolidaritásra hivatkozva alapozta meg a saját álláspontját. Akkor a vita azon zajlott, hogy a szolidaritás csak a bevándorlók más országok által történő átvételét foglalja-e magában, vagy a segítségnyújtás más – anyagi – formáit is. Most is azt láthatjuk, hogy a konfliktus rövidesen a szolidaritás tartalma körüli vitában csúcsosodik ki, jól mutatva, hogy milyen távol állnak az európai integráció mindenki által vallott és osztott értékei a ténylegesen konszenzusos tartalomtól.

2021.04.08.